

3

Moderne kunst deel 1

Arts and Craft

12 maximumscore 3

- Ruskin waardeerde de positie van de ambachtsman ten tijde van de gotiek vanwege (twee van de volgende): 2
 - het idee van de persoonlijke inbreng van de ambachtsman in het ontwerpproces.
 - het idee dat de ambachtsman het gehele productieproces kon overzien.
 - het idee dat de ambachtsman zijn werk voor God maakte.
 - het idee dat de ambachtsman 'meester' was in een bijzondere vaardigheid.
 - het idee dat de ambachtsman een zekere mate van vrijheid had in de wijze van uitvoeren van het product.
- Ruskin zette zich af tegen de industrialisering / de mensonterende fabrieksarbeid / de saaie/fantasieloze machinaal vervaardigde industrieproducten

Volgens Morris maakt een mooie/goed vormgegeven wereld/omgeving (als vanzelf) betere mensen en/of Morris verlangde naar betere woonomstandigheden voor de arbeider door ze goede/fraaie producten voor hun huis te bieden

Morris slaagde niet in deze opzet, want door de ambachtelijke werkwijzen bleken zijn producten te duur voor de 'gewone' arbeider

1 1

Arts and Craft

Reactie op het puur machinaal gemaakte producten. (1875/1900)

Deze werden als stijlloze fabrieksproducten gezien, die de ambachtelijke producten

verdreven hebben. De middeleeuwse wereld van eenvoud, schoonheid en

ambachtelijkheid werd als ideaal gezien. Ook werden kleuren en vormen uit de natuur als uitgangspunt genomen. Er werd met natuurlijke materialen gewerkt.

Arts and Craft

- gestileerde vorm
- natuurlijke materialen
- handgemaakt
- heldere natuurlijke

Arts and Craft

- protest stijlloze fabrieksproducten
- Kunstenaar en ambachtsman
- herstel van het vakmanschap uit de middeleeuwen

- Onder Westerse kunstenaars ontstond een groeiend verzet tegen de academische tradities. Zij zochten naar nieuwe wegen en deze vonden zij in de Japanse prentkunst. 1
- Japanse prenten worden gekenmerkt door een (voor het Westen, destijds,) ongebruikelijke hantering van materiaal en gereedschap, ongebruikelijke visuele standpunten (ruimteverbeelding) en compositie én een van de academische tradities afwijkend kleurgebruik, het gebruik van felle kleuren in plaats van tonale kleuren. 1

één van de volgende antwoorden:

- De gotiek kent een sterke samenhang tussen morele en esthetische waarden: schoonheid komt voort uit belangrijke morele waarden als oprechtheid en waarachtigheid. Een dergelijke samenhang leidde, volgens Pugin en Ruskin, tot een betere samenleving.
- De beleving van de op de natuur gebaseerde ambachtelijke vormgeving van de gotiek leidt tot waardering voor de harmonie in de natuur. Herstel van het contact met de natuur zou volgens Pugin en Ruskin resulteren in een betere samenleving.
- De gotiek werd gezien als volkseigen. Het hanteren van een nationale stijl zou het gevoel van saamhorigheid en collectief bewustzijn bevorderen.

- Ruskin vreesde dat het handwerk zou verdwijnen, waardoor de artistieke betrokkenheid van de vormgever bij het maakproces zou verdwijnen. De esthetische kwaliteit van het unieke handwerk zou worden ingeruild voor de kwantiteit van de massaproductie en onpersoonlijke perfectie
moreel verval
- Schoonheid zou het onderspit delven tegen financieel gewin en de opvoedende waarde van ambachtelijke productie zou verdwijnen

- De vormgeving en constructie van de stoel verwijzen naar het handwerk uit de gotiek (waarin de beleving van het ware en schone van de ambachtsman is vastgelegd)
- De decoratieve elementen verwijzen naar de schoonheid van de natuur (een goddelijke uiting van harmonie en orde)

Jugendstil

Jugendstil is een kunststroming die tussen 1880 en 1914 op verschillende plaatsen in Europa opkwam. Als gevolg van de Industriële Revolutie wilde men weer terug naar ambachtelijke producten. Tegelijkertijd was het ook een reactie op de neostijlen. Men vond inspiratie in Japanse kunst, Vroegmiddeleeuwse kunst en de natuur.

Jugendstil

- Gestileerd
- Organische vormen
 - Bloemen
 - Planten
 - Bloemen
 - Vogels
 - Mensen

Jugendstil

- Asymmetrie
- Gietijzer geeft mogelijkheid tot organische vormgeving
- Golvende ornamenten

Art Deco

Art Deco was van 1920 tot 1930 een populaire, decoratieve stijl. Deze stijl zette zich af tegen de Jugendstil maar ook tegen het functionalisme. De stijl was strakker en meer geometrisch en had een luxe uitstraling

Art deco

Heeft gelijkenissen met jugendstil.
Is geometrisch vormgegeven

Art deco

Toegepaste kunst
geometrische vormen
primaire kleuren
ambacht en luxe materialen

Expressionisme

De kunstenaars lieten zich inspireren door primitieve kunst en het Postimpressionisme. Ze wilden niet de werkelijkheid weergeven maar door middel van felle kleuren en krachtige vormen hun gevoelens uiten.

Expressionisme

- Het juist weergeven van de zichtbare werkelijkheid, maakt plaats voor het **innerlijke beleven**.

Fel kleurgebruik(niet realistisch)
Een **hoekig** lijnenspel
Benadrukking van het **platte vlak**.
Grove penseelvoering

Expressionisme

decoratieve vormgeving
organisch
dynamisch
afzetten tegen neo stijlen
vormgeving door expressie architect
woongenot ondergeschikt aan
vormgeving

twee van de volgende:

- Door de grove, korte en hoekige contour- en figuurlijnen wordt de suggestie gewekt van rauwheid / kracht.
- Het grote contrast tussen donkere en lichte vlakken/lijnen versterkt de indruk van dramatiek.
- In de lichte (uitgesneden) vlakken zijn nog sporen te zien van het grove gutswerk. Dat draagt bij aan de verlevendiging van het beeld, en aan de indruk van natuurlijkheid/ ongekunsteldheid.

twee van de volgende:

- (Status:) de houtsnedetechniek werd voorheen vooral toegepast als gebruiksgrafiek en had geen academische 'status', deze weinig verheven status paste in het 'eenvoudige leven' dat Brücke-leden als ideaal beschouwden.
- (Inhoudelijk:) de houtdruk als eenvoudige techniek werd geassocieerd met een 'ideale' tijd (Middeleeuwen) of 'ideale' (niet-westerse) cultuur waarin de mens nog in harmonie met de natuur/god zou leven.
- (Pragmatisch:) het materiaal was goedkoop en makkelijk voorhanden.

drie van de volgende:

- Ze bezochten volkenkundige musea (in Berlijn en in Dresden).
- Kunstenaars legden zelf verzamelingen aan van primitieve kunst en toonden die aan andere kunstenaars, thuis of op tentoonstellingen (omdat ze die werken als betekenisvol werk / kunst zagen).
- Ze bezochten werelttentoonstellingen waar presentaties van exotische objecten / primitieve kunst te zien waren.
- Via verwijzingen naar primitieve kunst in het werk van een oudere generatie kunstenaars (Gauguin, Ensor, Munch) dat internationaal bekend was / op tentoonstellingen (in Dresden) te zien was.
- via afbeeldingen in literatuur

maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Het idee dat in primitieve culturen onbedorvenheid / oorspronkelijkheid / authenticiteit schuilt (die in de (verdorven) westerse, overgeciviliseerde, cultuur ontbreekt of verloren is gegaan).

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Het ging Kandinsky en Marc met de almanak (en met hun kunst) om het uitdrukken van een spirituele eenheid en/of innerlijke wereld (zoals zij die meenden te herkennen in primitieve kunstuitingen zoals kindertekeningen, naïeve kunst en kunst van primitieve niet-westerse culturen).

Kubisme

Kubisten gaan opzoek naar een eigen manier om ruimte- en diepte-illusie in een plat vlak weer te geven. Ze werden geïnspireerd door Afrikaanse houtsnijkunst en Cezanne.

Kubisme

- geometrische vlakken
- geen perspectief
- niet vast standpunt
- voorgrond/achtergrond

Kubisme

- assemblage
- geometrische basisvormen
- geen vast standpunt
- massief

Het antwoord dient de volgende elementen te bevatten:

- Gauguin was geïnteresseerd in het oorspronkelijke en/of de verbeeldingskracht die primitieve culturen voor hem vertegenwoordigden en hoopte, door zich te begeven in zo'n cultuur, inspiratie op te doen voor zijn schilderijen. Deze interesse in primitieve kunst en culturen had echter nauwelijks gevolgen voor de wijze waarop hij zijn voorstellingen vorm gaf 1
- Picasso was geïnteresseerd in het primitieve vanwege de vormgeving van primitieve (kunstzinnige) objecten. Zijn werk vertoont dan ook een duidelijke stilistische verwantschap met deze objecten. (Daarnaast was hij geïnteresseerd in de (door hem vermeende) functie die deze (kunstzinnige) objecten binnen primitieve culturen hebben) 1

Futurisme

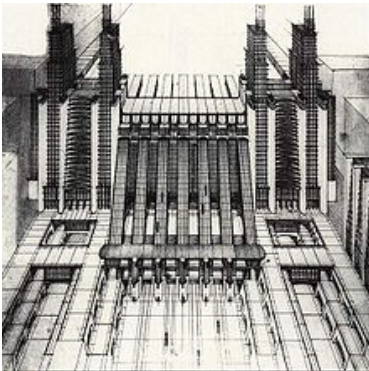
Het Futurisme is geen stijl maar een ideologie die de moderne, dynamische maatschappij verheerlijkte waarin machine, snelheid, kracht en techniek een grote rol speelde. De kunstenaars wilden de bestaande maatschappij met haar tradities en museumkunst omverwerpen.

Futurisme

- geen stijl maar ideologie
 - provocerend
 - agressief
 - verheerlijking
 - machine
 - snelheid
 - kracht
 - techniek

Futurisme

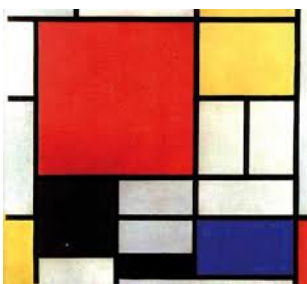

- omverwerpen van burgerlijke conventies
- onvoorwaardelijke acceptatie moderne technologie
- een betere door wetenschap en techniek beheerste wereld

De Stijl

De kunstenaars van De Stijl streefden naar een universele uitbeeldingsvorm. De rechte lijn, primaire kleuren en zwart en wit speelden daarbij een belangrijke rol. Geen persoonlijke inbreng of emoties. Het doel was om alle kunstvormen te integreren. Deze allesomvattende kunstvorm moest onderdeel uitmaken van de leefwereld van de mens.

De Stijl

Geen uiting eigen gevoelens
Geen decoraties en ornamenten
Geen klassieke regels

Asymmetrische compositie

Primaire kleuren

Zwart wit

Dekkende egale vlakken

Geen persoonlijke toets of handschrift

Horizontale en verticale

De Stijl

Open karakter
Grote raam partijen
Gewapend beton
Gepleisterde muren

Overlappende vlakken
Lineaire elementen
Asymmetrie

• •

Het ideologisch doel van Rietveld (en van De Stijl) was, door het creëren van een nieuwe universele vormgeving, te komen tot een nieuwe mens en/of een nieuwe ideale (gelijke) samenleving 1 voorbeeld van de vormgeving (een van de volgende): 1

— —

De geometrische / rechthoekige (of vierkante) volumes die Rietveld in het paviljoen toepast golden (in de filosofie van De Stijl) als universele vormen.

Het ontbreken van decoratie en/of de witte gladde wanden passen in de filosofie van De Stijl waar het grillige en het toevallige dienden te worden uitgesloten.

drie van de volgende:

- De samenwerking tussen verschillende disciplines sluit aan bij het streven van De Stijl naar een samengaan / synthese van de kunsten (architectuur, schilderkunst).
- De open (geometrische) houten constructie met een podium, trappen en overloop, sluit aan bij de opvattingen van De Stijl/Rietveld over de visuele begrenzing van ruimte / de doorgaande ruimte.
- De rood gekleurde houten constructie (installatie) en/of het gebruik van primaire kleuren (ontwerpmodel) sluit aan bij de opvattingen over kleur van De Stijl (gebruik van 'universele', primaire kleuren).
- Het gebruik van een geometrische/rechthoekige structuur / de structuur van horizontale en verticale balken in de installatie sluit aan bij de opvattingen over vorm van De Stijl (het gebruik van universele vormen in plaats van grillige, individuele vormen).
- De samenwerking an sich en/of het samenwerken aan een kunstwerk sluit aan bij het basisidee van De Stijl, waarbij kunst in dienst staat van de samenleving en/of het individuele in dienst staat van het universele.

Constructivisme

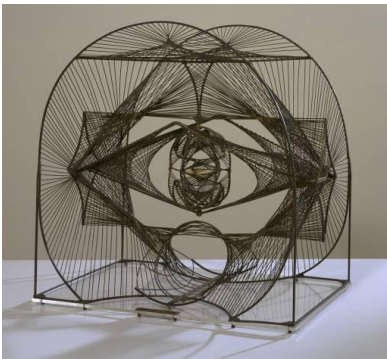
De revolutionaire ideeën van de Futuristen spraken de Russische kunstenaars vlak voor de Eerste Wereldoorlog aan. Ze geloofden in vernieuwing en waren tegen de tradities. Ze pleitten voor een nieuwe kunststijl in een nieuwe maatschappij. Kunst moest voor iedereen te begrijpen zijn. Daarom beperkte ze zich tot de geometrische basisvormen en een objectieve vormgeving.

Constructivisme

geometrisch
basisvormen
onpersoonlijk, egaal
a-symmetrisch,
dynamisch effect
collage techniek

Constructivisme

constructie helder duidelijk en overal
zichtbaar
moderne materialen als glas plastic nylon
Abstracte vormen opgebouwd uit vlakken
en
platen.

Functionalisme in de architectuur

Aan het eind van de 19^e eeuw ontstond er een behoefte aan een eigentijdse stijl in de architectuur. Dit als reactie op de neostijlen. Door toepassing van stalen bouwskeletten kon men hoger bouwen. Het doel van een gebouw bepaalde de vorm.

Functionalisme

- form follows function
- zuiverheid van vorm
- geen versieringen
- constructie zichtbaar
- less is more
- skeletbouw

Functionalisme .

ideaal

- licht
- lucht
- ruimte
- betaalbare
goede
woningen
- materialen
 - beton
 - glas
 - staal
 - prefab

- de (wit)gepleisterde buitengevel
- materialen als staal (en beton)
- de constructie: staal- / beton-skeletbouw
- het platte dak

Form Follows Action

De Prada winkel roept een veelvoud aan sensaties op bij de bezoeker. De winkel is enerzijds een modewinkel en anderzijds een mooie openbare ruimte waar ook andere activiteiten kunnen plaatsvinden die niet onmiddellijk met het kopen van kleding te maken hebben 1

• Form Follows Fun

Winkelen als vrijetijdsbesteding krijgt door de ruimte van deze winkel een extra dimensie, waardoor de beleving verder gaat dan alleen het kopen van kleding of schoenen 1

• Form Follows Money

De dure Prada producten worden gepresenteerd in een 'dure' ruimte (groot oppervlak, dure uitvoering, weinig producten) 1

In Vreewijk ontbreekt een streng geometrische ordening van de bouwblokken.

Vreewijk kent geen grootschalige bouwblokken; de woonblokken zijn lager en kleiner. Vreewijk kent een diversiteit in woningen. Kleinpolder en de modellen van Le Corbusier worden gekenmerkt door de verregaande gelijkvormigheid van de woningen.

per juist kenmerk 1

Maximumscore 2

ideologisch

De idealen van het Modernisme kunnen niet los worden gezien van een vooruitgangsgeloof.

De architecten van het Modernisme waren van mening dat architectuur niet alleen kon bijdragen aan een groter woongenot, maar ook aan een betere wereld. Dit viel samen met het naoorlogse optimisme en het vooruitgangsgeloof 1

praktisch

De architectuur van het Modernisme wordt gekenmerkt door standaardisering en soberheid. Daardoor was het bij uitstek geschikt voor snel, goedkoop en efficiënt bouwen, een eerste noodzakelijkheid tijdens de wederopbouw 1

stedenbouwkundige opzet

De stedenbouwkundige opzet (die uitging van veel openbare ruimte) deed een groot beroep op het groepsgevoel van de wijkbewoners (sociale cohesie). De grootschaligheid en uniformiteit van de wijken bood de bewoners echter weinig mogelijkheden tot identificatie met de eigen woonomgeving. Dit werkte verwaarlozing in de hand 1

kwaliteit woningen

De woningen die in de eerste decennia na de Tweede Wereldoorlog werden gebouwd, waren klein en vaak slecht van kwaliteit; goede materialen waren schaars en duur en kwantiteit ging voor. De toenemende welvaart en de afnemende woningnood zorgden ervoor dat de eerste bewoners, zodra zij zich dit konden permitteren, wegtrokken uit deze wijken en groter / luxer gingen wonen. Nieuwe bewoners waren vaak minder draagkrachtig, waardoor armoede het wonen in deze wijken ging bepalen

1

mensbeeld

• Le Corbusier vond dat de mens van nature ordelijk is ingesteld en wordt gedictieerd door de rechte lijn en de rechte hoek 1

ordeningsprincipe

• Le Corbusier ordent zijn steden volgens rechte lijnen en rechthoekige vormen. Op de plattegrond is te zien dat de stedelijke functies overzichtelijk van elkaar gescheiden zijn volgens een patroon van rechthoekige vormen en elkaar loodrecht kruisende lijnen

wonen

- Door hoogbouw kon op een relatief klein oppervlak voorzien worden in de groeiende woningbehoefte, terwijl er groene ruimte overbleef 1

werken

- Bedrijven werden uit de binnensteden verplaatst naar industriegebieden / industriële zones aan de randen van de metropool 1

verkeer

- Om tegemoet te komen aan de behoefte aan mobiliteit (auto, trein, metro) in de steden, werden netwerken van verkeersaders aangelegd 1

recreatie

- Door veranderende arbeidsomstandigheden groeide de vrije tijd en ontstonden recreatieve gebieden (parken, natuurgebieden, sportcomplexen) in en om de stad 1

- La Ville Radieuse

Le Corbusier hanteerde het principe dat mensen ruimte, licht en orde net zo hard nodig hebben als brood of een plek om te slapen. Hij ontwierp een stad met als basis 360 m grote eenheden. Door deze schaal ontstaan grote open ruimtes die als parken kunnen worden ingericht. Deze open ruimtes maken de optimale belichting door zonlicht van gebouwen en straten mogelijk 1

- Manhattan

Manhattan is dicht bebouwd, met weinig openbaar groen. De gebouwen zijn zo hoog dat het zonlicht het straatniveau moeilijk kan bereiken 1

Het principe Form Follows Function houdt in dat vormgeving van (openbare) gebouwen op de eerste plaats bepaald wordt door de functionele eisen en niet, zoals in de negentiende eeuw, wordt afgeleid van historische voorbeelden.

‘Shoppen’ (winkelen) als activiteit is een van de belangrijkste motoren van het stedelijk leven geworden. Er is bijna geen enkele stedelijke activiteit meer die niet op een of andere manier met commercie verweven is. Zelfs openbare gebouwen en instellingen krijgen daardoor het karakter van een commerciële ruimte.

Bauhaus

In 1919 werd er een academie voor architectuur en toegepaste vormgeving opgericht, genaamd Bauhaus. Het ideaal was het samensmelten van kunst, ambacht en techniek. Alle kunstvormen stonden in dienst van de architectuur. Net zoals de Middeleeuwse kunstenaars, bouwmeesters en ambachtslieden samenwerkten.

Bauhaus

• middeleeuwen
• architect hoogste vorm
• yoga en experimenten

- functionaliteit
- eenvoud
- praktische eisen gebruikers
- gladde zakelijke vormgeving
- gebruik vliesgevels

Bauhaus

• antwoord op de industrie

- nieuwe materialen
- nieuwe vormgeving

- strakke geometrische vormen
- heldere constructie
- functionele vormgeving
- geschikt voor massa(industriële) productie

• voorstelling (een van de volgende): 1

– De houtsnede toont een middeleeuwse kathedraal (en werkplaatsen/Bauhütte): deze symboliseert het ideaal van samenwerking (van de verschillende kunsten) aan het gebouw van de toekomst.

– De drie sterren verwijzen naar de drie kunst disciplines: architectuur, schilderkunst en beeldhouwkunst die gezamenlijk het ideaal moeten realiseren (geen aparte opleidingen maar alle drie geïntegreerd in één opleiding).

• keuze voor houtsnede (een van de volgende): 1

– De houtsnedetechniek verwijst naar de kunst in de middeleeuwen waar, net als in het Bauhausideaal, geen onderscheid bestond tussen ambacht en kunst.

– De houtsnedetechniek verwijst naar aandacht vanuit het Bauhaus voor ambacht / ambachtelijke technieken.

drie van de volgende:

– Beide ontwerpers maken gebruik van geometrische grondvormen.

– Beide ontwerpers gebruiken geen toegevoegde versieringen.

– Beide ontwerpers vinden functionaliteit in de vormgeving belangrijk: de theekannen moeten goed schenken (vormgeving schenktuit) / de kannen moeten goed in de hand liggen (plaatsing handgrepen, gewichtsverdeling) / de handgrepen mogen niet te veel opwarmen (ebbenhout, riet).

– Beide ontwerpers gebruiken/verwerken materiaal 'eerlijk' / 'puur'.

De discussie zou gaan over (twee van de volgende):

- de inzet van machines / industriële techniek. Morris was daarop tegen terwijl Gropius binnen het Bauhaus zocht naar manieren om nieuwe technieken en materialen te benutten.
- de waardering voor de middeleeuwen en/of de traditie. Morris verheerlijkte de middeleeuwen, terwijl Gropius vrij kritisch stond tegenover de (romantische) traditie (die zich te weinig rekenschap gaf van de problematiek van het moderne, eigentijdse leven).
- de natuur als grote inspiratiebron. Morris had een voorkeur voor op de natuur geïnspireerde ontwerpen terwijl Gropius vond dat ontwerpen vooral in overeenstemming met de architectuur / geometrisch moesten zijn.
- het wel/niet toepassen van decoratie. Morris was voorstander van het gebruik van decoratie (zolang deze voortvloeit uit / past bij de functie) terwijl Gropius tegen (elke vorm van) extra toegevoegde versiering was.

Zowel Morris als Gropius (drie van de volgende):

- vond dat kunstwerken en/of door ambachtslieden vervaardigde producten een bijdrage leveren aan een betere/gelukkige samenleving.
- hechtte veel waarde aan de functionele en esthetische kwaliteit van toegepaste kunst / kunst.
- relativeerde het onderscheid in status/creativiteit tussen kunstenaar en ambachtsman.
- ging uit van het samengaan van de kunsten / het Gesamtkunstwerk.
- vond dat de vorm moest voortvloeien uit de functie.
- geloofde dat een 'betere/mooiere' omgeving leidt tot betere mensen.

Nee, Gropius was meer dan een estheet/vormgever, want hij heeft de kwaliteit van wonen verbeterd door (twee van de volgende): 1

- de aandacht voor licht en lucht in woningen (dankzij het bouwen in beton, glas en metaal werden grote raampartijen mogelijk).
- de aandacht voor het construeren van grote (en lichte) open ruimtes (dankzij het bouwen in beton en metaal waren dragende muren in de woningen niet of minder aanwezig).
- de inzet van standaardisering in de bouw, hierdoor konden op grote schaal relatief goede en betaalbare woningen worden gebouwd.

- Aan de ene kant wil de stichting zakelijke voorlichting geven over functionele eisen en ergonomie. Zowel in inrichting van de modelwoning als in publicaties werd op formele en praktische aspecten van het wonen de aandacht gevestigd
- Aan de andere kant stelt de stichting zich op als de zedenmeester die wil afrekenen met slechte smaak, conventies, stands- en klassenverschillen. Volgens Goed Wonen gingen mensen bij hun meubelkeuze nog te veel uit van traditie

Dada

Door middel van provocerende voorstellingen brachten de kunstenaars hun protest tegen de oorlog en de waanzin tot uiting. Dada was geen stroming maar een levenshouding. Ze zetten zich af tegen alle bestaande kunst en cultuur. Iets mocht niet mooi zijn en toeval bepaalde van hun composities.

Dada

- protest tegen waanzin wo1
- overwerpen burgerlijke cultuur
- verklaren westerse kunst failliet
- spontaniteit hoogst haalbare
- afwijzing schoonheid en ordening

Dada

- object trouve
- fotomontage
- absurde voorstellingen
- gebruik van toeval
- beeldhouwkunst
 - assemblage
 - readymade
 - wat is kunst?

Twee van de volgende antwoorden:

- dada, vanwege de collagetechniek met gebruikmaking van foto's (uit tijdschriften) en de pagina uit een boek
- Surrealisme, vanwege het vervreemdende effect dat de combinatie van uiteenlopende beelden hier oplevert en/of vanwege de toespeling op sexualiteit
- Kubisme, vanwege de collagetechniek met verschillende materialen

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Schwitters wilde de kunst ontdoen van alle regels die de kunstenaar voorheen in zijn artistieke vrijheid belemmerd hadden, zodat de grenzen tussen de kunsten onderling konden worden opgeheven en een relatie tot stand kon worden gebracht tussen de kunst en het dagelijks leven.

Het antwoord dient de volgende twee elementen te bevatten:

- Wagner wilde, met zijn werk een theatrale totaalervaring bij de beschouwer bewerkstelligen ¹
- Schwitters wilde daarenboven (door zijn 'ontregelende' kunst) de toeschouwers actief betrekken bij de kritiek op het maatschappelijke en culturele establishment waarmee zijn voorstellingen doorspekt waren ¹

- De MERZbau was een driedimensionale assemblage die voortdurend groeide en geen vooropgezet plan kende. Dit past bij het streven om de kunst van iedere belemmering (keten) bij het maken te bevrijden.
- Schwitters bouwde de MERZbau op uit voorwerpen die hij tijdens zijn dagelijkse wandelingen vond. De MERZbau werd op die manier een symbiose tussen kunst en leven.
- De voorwerpen waaruit de MERZbau werd samengesteld, werden ontdaan van alle (architectonische) functionaliteit. Dit past bij het streven naar een vorm van kunst die los komt van zijn traditionele wortels.

drie van de volgende aspecten:

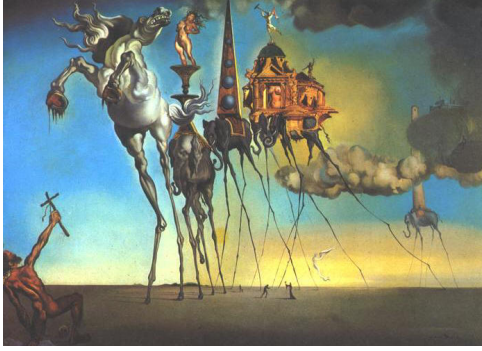
- het samengaan van meerdere kunstdisciplines (literatuur, poëzie, beeldende kunst, theater en muziek)
- het provoceren en ontregelen van bezoekers door in het werk ruimte te geven aan toeval, nonsens en irrationaliteit
- het ageren tegen de gevestigde (kunst)orde en de heersende esthetische principes door een non-conformistische levenshouding
- het samenvallen van de kunstenaar en zijn werk (ondeelbaar)
- het streven naar een totale vrijheid door te werken zonder vooropgezet plan, structuur of inhoud

Surrealisme

Na de opheffing van Dada sloten verschillende kunstenaars zich aan bij het Surrealisme. Beide stromingen hadden voorkeur voor het absurde onwerkelijke.

Bij surrealisme zijn dromen en het onderbewuste belangrijk. Er waren twee richtingen in het Surrealisme. De ene richting zette dromen om in figuratieve schilderijen de andere schilderde associatief en abstract.

Surrealisme •

Figuratieve schilderijen

- dromen
- visioenen
- realistische voorstelling
- Salvador Dali

- droom
- onderbewuste
- een nieuwe wereld
- absurde
- onwerkelijke
- boven de werkelijkheid

Surrealisme

- abstracte schilderijen
 - associatief ontstaan
 - automatisch ontstaan
 - grotendeels abstract
 - de vanzelfsprekendheid van het zichtbare en beredeneerbare ter discussie stellen.

twee van de volgende:

- de (absurde) combinatie van elementen (bont en servies) waardoor een onwerkelijk / droomachtig object ontstaat
- het gebruik van materialen en vormen die aanleiding geven voor een Freudiaanse interpretatie / tot seksuele interpretaties/associaties
- het (deels) gebruik maken van een gewoon alledaags voorwerp, servies / het gebruik van de ready made
- de associatieve / spontane wijze waarop het (idee voor het) werk is ontstaan (Het werk zou, min of meer associatief, zijn ontstaan in een gesprek tussen Picasso en Oppenheim)

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Ernst vond dat zulke (toevallig ontstane) patronen zijn verbeelding stimuleerden en daarmee het onderbewuste de kans gaven zich te manifesteren.

Nieuwe zakelijkheid en Magisch Realisme

In de jaren 20 oriënteerden kunstenaars zich weer op de werkelijkheid als reactie op het expressionisme. D.m.v. sombere kleuren en een raadselachtige lichtval probeerde men de harde werkelijkheid na de Eerste wereldoorlog weer te geven. Deze stijl noemde men Nieuwe Zakelijkheid. In Nederland ontstond er een stroming als reactie op het Expressionisme en de abstract kunst die men Magisch Realisme noemde. Deze stijl was realistisch en onheilsPELLend.

Nieuwe zakelijkheid

- accentuering details
- terugkeer naar de werkelijkheid
- raadselachtig lichtval
- politiek/maatschappijkritische lading

Magisch realisme

- vervreemding
- dromen en visioenen
- nadruk technische vaardigheid
- geheimzinnige sfeer
- fotografische weergave

